

"צוה אש"ב"

"כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם"

גיליון-145

"הושענא רבא – ושמחת תורה"

אוצר הפרשה

ת"א	הדה"נ	מוצ"ש	ר"ת
19:36	18:05	18:55	

מה העיקר בשמחת תורה

הנה זוכים אנו להגיע לפסגת הימים הנוראים, שכל ההתעלות וההכנה שהייתה באלול, ראש השנה, יום כיפור וסוכות, מאפשרת לנו להגיע ליום שמחת תורה, אומרים חז"ל כי קיבלנו את התורה ב-ו' בסיון, בחג השבועות, אך אז זה היה מכפיה, כעת אנו שמחים ורוקדים כל הלילה והיום עם התורה, כי זה עיקר כל העבודה – להיות שמחים שאנו יהודים,

מספרים על הגאון הצדיק רבי יוסף וינשטוק זצ"ל מירושלים, שכאשר היה נכנס להיפרד מהסוכה בערב 'שמחת תורה', היה מבקש "הוציאו כל איש מעלי", ורצה להישאר לבד עם הסוכה, "פעם אחת", מספר נכדו, "הצצתי עליו מבחוץ לראות מה הוא עושה והוכתי בתדהמה: הוא הניח כסא על השולחן, טיפס עליהם ונישק את הסכך, לאחר מכן ירד וחיבק את הדפנות ונישק בהתלהבות, הכל ברגש עצום ובדמעות, איזו שמחה ואושר ראו עליו על כך שזכה לקיים את המצוות, על כך שזכה להיות קרוב לה' בכל דבר, ואגב נאמר שהוא היה גר מתחת לבית מרן הרב וואזנר זצ"ל, ושנה אחת בנה הרב וואזנר סוכה גדולה בחצר שהחשיכה את האור בבית סבי, סבתא ביקשה ממנו שיעיר להם שיזיזו את הסוכה, אך סבא אמר לה נכון, עכשיו חשוך לנו בגלל הסוכה, אבל בשמים יהיה לנו אור גדול, כי מי שנותן ליהודים לבנות סוכה גם כשזה לא הכי נוח לו, מקבל על זה שכר גדול משמים, זו 'שמחת תורה' אמיתית, להיות שמח ומאושר שאני יהודי, **נחשוב לעצמנו**: ישנו אדם העובד בבנק, אך הוא עושה זאת מתוך מירמור וצער – 'מדוע אינני נגר?' כמה הוא מפסיד במחשבה זו, הרי אתה כבר פה, מדוע שלא תהנה ותשמח במה שאתה עושה, **יום אחד שאלו את רבנו חיים ויטאל זצ"ל**: גלה לנו, כיצד זכה רבך, האר"י ז"ל להגיע לשיא כזה של קדושה ורוח הקודש? האם בזכות הוריו? האם התגבר על ניסיונות קשים? אולי עשה צומות שזיכו אותו להגיע לדרגה זו? **ענה להם רבי חיים ויטאל זצ"ל**: מורי האר"י גילה לי כי זכה לכל המעלות בזכות השמחה שהיה שמח במצוות, נוטל ידיים – אז בהתלהבות להיטהר לפני המלך, מניח תפילין – עם חשק ושמחה שזכה להניח את מלבושי המלך, לומד תורה בשמחה עצומה שלומד תורת המלך, השמחה מביאה את האדם לדרגות גבוהות, ואינו דומה הלומד ומקיים מצוות מתוך הרגל וכפיה, לעושה מאהבה, **זה הסוד של 'שמחת תורה' – אם הבנת בראש השנה שה' הוא המלך על הכל, זכית להתנקות ביום הכיפורים ולחסות בצל השכינה בחג הסוכות, אזי הבנת שאתה בן של מלך ללא עוונות, אם כך – כל מה שנותן לך זה לקחת את התורה – רצונו של הבורא ולרקוד איתה, לעשות מהיום את המצוות עם יותר שמחה, לא לחינם העיד רבנו האר"י בעצמו כי: 'כל הרוקד ביום לכבוד שמחת התורה – הקב"ה לוקח את זיעתו ומוחק בה את עוונותיו וכל גזירות הצריכות לבוא עליו', כי אם אתה שמח בי ובמה שאני מצווה אותך – אתה מוגן מהכל ואינך צריך יותר ייסורים ליישר אותך לדרך הנכונה, כי אתה כבר בדרך! כמוהו הבטיח הצדיק הקדוש רבי אלכסנדר זיסקינד זצ"ל ואמר: 'המרבה בכל מיני שמחות ביום שמיני עצרת לפני הספר תורה, בזה מעורר גם כן למעלה בעולמות העליונים שמחה וחזונו עצומה, וכל הזהיר בשמחתה של תורה ביום זה – יהיה בטוח שלא תפסוק התורה מזרעו!', ואם אתה שמח במצוות ובתורה – וודאי מובטח לך שילדיך ילכו בדרך הזו! זה העומק והסוד של שמחת תורה, לא סתם מסיבה, אלא ההבנה שאנו רוצים לאהוב אותך ולשמוח בזכות להיות הבנים שלך, ולקיים המצוות בשמחה! (עלן טוב לחסות בה)**

ש"ת "בוה אש"ב"

הרב יוסף חיים עדני שליט"א רב ומו"צ בית הוראה "יביע אומר"

"דיון הלכתי"

האם מברכים "שהחיינו" על ריבת אתרוגים לאחר סוכות?

לגבי ברכת "שהחיינו" על "ריבת אתרוגים" חדשה, יש הסוברים שלא שייך לברך כלל "שהחיינו" על אכילת אתרוגים, שכיוון שניתן להשאירם על העץ משנה לשנה, כבר לא ניכר אם האתרוג מגידולי השנה החדשה, או מגידולי השנה שעברה (ש"ת כתב סופר סי' ג, שו"ת שער אפרים סי' לה, משנ"ב סי' רכה ס"ק טז). **אמנם דעת הרבה פוסקים שניתן לברך "שהחיינו" על אתרוגים חדשים**, כיוון שבפועל ניכר עליהם שהם האתרוגים של השנה החדשה. אך כל זאת בתנאי שאוכלים אותם לפני סוכות. **אמנם לאחר סוכות** לא ניתן לברך עליהם "שהחיינו", כיוון שברכת "שהחיינו" בעת נטילת הלולב, פוטרת גם את ההזדאה על הפרי החדש (שו"ת לקט יושר עמ' קמט, שו"ת הלכות קטנות ח"א סי' רלג, שו"ת האלף לך שלמה או"ח סי' צב, בן איש-חי שנה א' פר' ראה יא, כה"ח סי' רכה ס"ק מג, שו"ת מהר"י אשכנזי סי' ט). **אכן יש פוסקים הסוברים שניתן לברך "שהחיינו" גם אחרי סוכות**, כיוון שיש שמחה חדשה באכילת האתרוגים, ולדעתם ברכת "שהחיינו" על מצוות המתחדשות בזמנים מסוימים בשנה (סוכה, ד' המינים, שופר וכדו'),

אך הלכה למעשה פוסקים כדעת הסוברים שאחרי סוכות אין לברך "שהחיינו" על אתרוגים, ובמיוחד שמדובר במרקחת, שיש פוסקים הפוטרם אותה מ"שהחיינו" כיוון שלא ניכר עליה שהיא מהשנה החדשה (בדי השולחן סי' סג ס"ק ב' וחזו"ע ברכות עמ' קכח).

ש"ת – מהלכות "הושענא רבה"

מה המהות של יום הושענא רבה?

יום השביעי של חג הסוכות נקרא יום 'הושענא רבה', ומרבים בו בלימוד תורה ותפילה, ובו מקיפים את התיבה שבע פעמים, [כנגד שבע פעמים שהקיפו את יריחו עד שנפלה חומתה, כך על ידי ההקפות נוכל להפיל חומת האויבים ולהכריעם], ולפי שמרבים בהקפות עם הלולב, נקרא יום 'הושענא רבה'. ומרבים בו בסליחות ובתחנונים, ומתפללים לגשמי ברכה, לפי שבחג ניזונים על המים, ואסור לומר 'ועבור' דהיינו י"ג מידות, וכשאומרים 'רחמנא' לא יענו 'בדיל ועבור', אלא 'אמן'.

מה הדין בברכות השחר וברכות התורה לערים כל הלילה בהושענא רבה?

אחר עלות השחר יש ליטול הידיים כמו בכל יום, ויברכו כל ברכות השחר עם ברכות התורה, [עלות השחר הוא שבעים ושתיים דקות [בשעות זמניות] לפני הנץ החמה], והניעור בלילה ומברך ברכות התורה קודם עלות השחר, הרי הוא כנושא שם שמים לבטלה, ויש מתחסדים לשמוע ברכות התורה ממי שישן בלילה שינת קבע, אבל המנהג הפשוט שאף הניעורים כל הלילה מברכים ברכות התורה אחר עלות השחר, ובמקום מנהג אין לומר ספק בברכות להקל, חוץ מברכת "על נטילת ידיים" שלא מברך, "ואשר יצר" אם נצרך לנקייו.

מתי אומרים שניים מקרא ואחד תרגום לפרשת "וזאת הברכה"?

פרשת 'וזאת הברכה' שקוראים ביום שמיני עצרת, חובה להשלימה עם הציבור שנים מקרא ואחד תרגום, ביום הושענא רבה, או בליל שמיני עצרת, ולכל המאוחר ביום שמיני עצרת קודם קריאת התורה בציבור, שאז הוא סיום התורה.

באר יצחק

הגאון הגדול הרב יצחק לוי שליט"א רב העיר נשר

מה הטעם שתקנו לומר 'כתר' בתפילת מוסף, וכן במעלת אמירת 'כתר'?

כתב בספר מלתא בטעמא (סימן רסז) שמואב בתשובות הגאונים, מה הטעם שתיקנו לומר כתר, לפי שבימי רב אשי גזר מלך יוזגדר השני שלא יקראו קריאת שמע, ומה עשו חכמים שבאותו הדור?

תיקנו להבליעה בין הקדושות, תחילת ק"ש שהיא שמע ישראל – בראש כתר יתנו לך, וסוף ק"ש דהיינו אני ה' אלהיכם – בסוף כתר יתנו לך, ותיקנו בהבלעה, כדי שלא תישכח קריאת שמע מפי התינוקות, וביקשו מר בר רב אשי ורב סמא רחמים מן השמים, ובא נתנין בחצי היום ובלע את המלך הרשע בבית משכבו, ובטלה הגזירה.

וכן כותב האבודרהם, ש'כתר יתנו לך' - 'כתר' בגימטריה 'ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד'.

וכן, באמירת כתר, כאשר מגיע למילים "איה מקום כבודו" זוכה האדם לכתר, חכמה ובינה, הכלולים באותיות "איה", ובכך קונה בנפשו את העוצמות הטמונות, וכן באותו זמן יכווין על אחד משלושה דברים, עושר, או בנים, או רוח הקודש, ואם ראוי לכך יזכה למעלות אלו.

ילקוט יוסף

מרת הראשל"צ פוסק הדור הגאון הגדול הרב יצחק יוסף שליט"א

"בדין הזכרת משיב הרוח"

מדוע מזכירים 'משיב הרוח' בברכת 'מחיה המתים'?

אמרו בגמרא (ברכות לג), שמזכירין גבורות גשמים ("משיב הרוח") בברכת "אתה גבור", שהיא ברכת "מחיה המתים", משום שהיא ברכה על תחיית המתים, ומתוך שירידת גשמים שקולה כנגד תחיית המתים, לפיכך קבעו בתחיית המתים. ושאלת גשמים ("ותן טל ומטר לברכה"), ומדוע קבעו בברכת השנים? משום שברכת השנים היא ברכה על פרנסה, וירידת גשמים גם היא ענין פרנסה לעולם.

מה הדין במי ששכח להזכיר "משיב הרוח ומוריד הגשם"?

מי ששכח להזכיר משיב הרוח ומוריד הגשם, ונזכר לאחר שסיים את ברכת "מחיה המתים", יש לבאר, האם עליו לחזור לתחילת תפלת העמידה ולהתפלל שנית, או שהוא ראוי להמשיך בתפלתו. והנה הדין בזה הוא תלוי, שאם אמר "מוריד הטל" במקום "משיב הרוח ומוריד הגשם" (כפי מנהג הספרדים בימות הקיץ), אינו חוזר לראש התפלה. כיון שאמר "מוריד הטל". אבל אם לא הזכיר כלל, לא "מוריד הטל", ולא "משיב הרוח", (כפי מנהג חלק מעדות האשכנזים בימות הקיץ), ונזכר בטעותו מיד לאחר שסיים את ברכת "מחיה המתים", עליו לומר מיד "משיב הרוח ומוריד הגשם", ואחר כך ימשיך בברכת "אתה קדוש". ואם התחיל כבר בברכת "אתה קדוש", ונזכר שלא אמר "משיב הרוח", הרי אין לו תקנה, ועליו לחזור שוב לראש התפלה. (מתוך הלכה יומית)

הלכה ומוסר

מרת רבינו הרה"ג הרב יפת טייירי שליט"א גדול רבני תימן

סגולות ומנהגים להושענא רבא

א. בליל הושענא רבא יורד פתק עם חותם. טוב לכתוב פתקים טובים ביום הזה, ולבקש מהשם "שימי כחותם על לבך". ריבונו של עולם, תחתום על הפתק הטוב הזה שכתבתי, שאזכה לכל הטוב!

ב. מרבית מאוד בתפילות, תשובה ותחנונים ביום הושענא-רבא, כי הכל הולך אחר החיתום. הבן איש חי אמר שגם לנשים טוב להישאר ערות בלילה, אך כמובן לא חייבות, ואם הדבר יגרום לעייפות ועצבים עדיף שלא. ובכל זאת, ירבו תפילות וישפכו לבן.

ג. הושענא-רבא הוא יום האושפיזין של דוד המלך, ונהגו לקרוא בו תהילים במשך כל הלילה.

ד. ביום הושענא רבא מקיפים את הבימה שבע פעמים, ומוסיפים תפילות רבות לגמשי ברכה, פרנסה טובה, ביאת המשיח ועוד.

ה. בתום אמירת ה"הושענות" נוטלים חמש ערכות וחובטים אותן בקרקע, ולאחר-מכן אומרים "יהי רצון" שחובר למעמד מיוחד זה.

ו. נהגו לבשל את הערכות שעשו בהן חבטת הערבה בהושענא רבא, וישתו בני הזוג העקרים את המים האלו וזוהי סגולה לזרע של קיימא. רמז לדבר: "ערבה" בגימטריא "רע".

ז. נהגו לשמור עלים מהערכות החבוטות והוא סגולה לשמירה בדרכים.

פולחן מבית הוראה "יבית אומר"

הרה"ג אהרן בוטבול שליט"א ראש בית הוראה "יבית אומר"

האם אפשר להמשיך לאכול בסוכה בשמיני עצרת?

בני ארץ ישראל אינם רשאים לאכול בסוכה בשמיני עצרת, כדי שלא יהא נראה כמסויף על המצווה, ולכן אם אין לו מקום ראוי לסעוד בו ביום טוב אלא בסוכה, יפחות בסכך ארבעה ספחים על ארבעה ופחים לפוסלה, כדי שיהא היכר הוא יושב בה שלא שם מצוות סוכה, [נמכל מקום, העושה סוכה לשם חג, ורוצה לישון ולאכול בסוכה בערב החג ו"ד בתשרי], רשאי, ואין בזה איסור 'כל תוסף', שכל עוד לא התחיל במצווה לא שייך איסור 'כל תוסף'. אבל בחוץ לארץ, הואיל ובתחילת החג עשו שם שני ימים טובים מספק, יום שמיני עצרת נחשב להם כספק יום שביעי, ולכן צריכים לשבת בסוכה בסעודות היום,

מתי מזכירים "משיב הרוח ומוריד הגשם"?

מתחילים לומר 'משיב הרוח ומוריד הגשם' בתפילת מוסף של יום טוב האחרון של החג, ופוסקים בתפילת מוסף של יום טוב בראשון של פסח, ואסור ליחיד להזכיר 'משיב הרוח ומוריד הגשם' עד שיכריז השליח ציבור תחילה, לפיכך אם היה חולה או אנוס, לא יקדים תפילתו לתפילת הציבור, לפי שאסור להזכיר עד שיאמר השליח ציבור, אבל אם יודע שכבר הזכיר השליח ציבור, מותר להזכיר.

מילתא דבדיחותא

אם האשה תמיד צודקת, וגבר תמיד טועה, אז..... אם גבר אומר לאשה שהיא צודקת, האם האיש צודק או טועה?????????

אחד מתקשר לקבוע טלפון בקופת חולים, וכך התנהל השיחה בין המוקדנית לאיש... מוקדנית: כן.

אני: אני צריך תור לאורטופד. מוקדנית: יש לי לעוד חצי שנה.

אני תגיד... ואם ראש הממשלה היה מבקש תור?

מוקדנית: אז הייתי מפנה לו תור להיום.

אני: אז יש לי חדשות בשבילך, הוא לא יגיע ואני לוקח את התור שלו!...

להצלחה וברכה בכל העניינים פרנסה בשפע אמן דניאל אפיה ארי אים אלעד וכן להצלחה בכל העניינים אפק בן דניאל הדר בת מיטל

העלון מוקדש להצלחת וברכה יאכל בן גרציה רותית בת רחמיא ליוווג (הרב) בקרב משמ אילן בן רותית לוי בת רותית וכן להצלחה וברכה בכל העניינים שובל בן רותית אודיה חדה בת חיה אריאל מאיר בן אודיה חדה

מענה הלכתי בד' חלקי שולחן ערוך מבית ההוראה העולמי!

"יבית אומר"

בטלפון - 02-5875871
בפלאפון - 050-4162455

שעל ידי ראש בית ההוראה מורינו ורבינו הגאון הגדול ר' אהרן בוטבול שליט"א

רב מורשה ומוסמך "מהרבנות הראשית לישראל"

לעריכת חופה וקידושין הרב יוסף חיים עדני שליט"א

להזמנות בטלפון- 0504162455

להצלחה וברכה בכל העניינים

ופרנסה בשפע אמן

הרצל בן מזל

אורלי בת טווי

ליוווג הגון

אפריים בן אורלי והצלחה בכל מעשי ידיו אמן!

וכן להצלחה וברכה לכל הילדים הנכדים